

IMG_0787423246

Benedek Tom

Mitől lesz valami kortárs művészet? Ez volt az első dolog amivel szembesített mesterem az egyetemen.

A sztereotípiák szélsőségesen leegyszerűsített és széles körben elterjedt megfigyelések az adott közösség tagjairól. Vagy pozitívak, vagy negatívak, vagy akár semlegesek is lehetnek. Közös vonásuk, hogy nem vesznek tudomást egyéni különbségekről.

Szubkultúrák, underground, rapperek, rockerek, diszkósok, punkok, emosok, gótók, fixisek, dh-sok, barbik, hippik, raszták

Mindenkinek vannak sztereotípiái. Még sosem találkoztam, olyanannal akinek ne lett volna ilyesfajta előítélete. Persze azt gondoljuk, hogy „á nincs is nekem olyanom”, de aztán mégiscsak azon kapod magad, hogy „hoppá” ez is olyan mint akit az előbb láttam. Ha valaki mégiscsak ragaszkodik hozzá hogy neki nincsen ilyen sztereója, az valószínű fél beismerni hogy milyen előítéletei vannak vagy pedig egy sterilizált buborékban éli az életét mindenféle külső hatástól elzárva. Teljesen normális dolog, hogy vannak előítéleteink emberekkel, állatokkal, vagy tárgyakkal szemben. Minden nap elő is kerülnek, akarva akaratlanul, és néha vicces, meglepő formában.

Sokszor játszottuk egy régi jó barátommal, hogy néztük az elhaladó embereket és tippeltünk, kinek mi lehet vajon a munkája, mit csinál a szabadidejében, milyen szokásai vannak. „Nézd ott! Az a görnyedt szemüveges fickó, tuti valami informatikus, szőrös, bűzös hónaljú. Tudod, mint a számítéktanár volt a gimiben”. Rengeteg mindent elárul, az hogy valaki milyen ruhát ölt magára, hogyan viseli a sapkáját, milyen a járása, hogyan tartja a fejét, vagy éppenséggel merre fésüli a haját, és persze még sok más faktor alapján. Aztán ebből következik, ha több olyat látunk akinek Ed Hardys pólója van, valami brutális kicsit absztrakt kínai sárkány, kicsit tigris és persze egy nyíllal átlőtt szív a közepén, akkor máris elkezdjük kategóriák szerint csoportosítani az

embereket. Mindenkit be lehet rakni egy ilyen kategóriába és felírni annak jellemzőit, még ha néha nehéz is beismerni,.

Az emberek szeretnek szerepet játszani, azért hogy mások legyenek, bekerüljenek valahova, elfogadtassák magukat. Már azzal, hogy reggel magadra veszel ruhákat, egy szerepet is felveszel azzal együtt. Miután pedig elhagyod az otthonod szentélyét, ahol gátlástalanul röföghetsz, mászkálhatsz meztelenül és persze elereszthetsz egy szellentést kaja közben,

lemész kutyát sétáltatni, vagy hajnalban a sarki non-stopba cigit venni, megváltozik a járásod, másképp tartod a fejed és néha egészen furcsa dolgokat csinálsz, amikor valaki elhalad melletted miközben otthon a lakásodban sosem szoktál így viselkedni. Szembejön veled valaki, abból a kategóriából akit utálsz és megveted magadban hogy „hé te hogy nézel ki?” Vagy akitől félsz, és megváltozik a légzésed amikor elhalad melletted és már annyira várod hogy mögötted legyen, csak nehogy hozzád szóljon, ne kérjen cigit, légszi most ne, nem tudom hány óra, nemkell kösz.

-Haver! Találtam egy fotót a neten, állati vicces nézd milyen idióta fejet vág. Felteszem a fészbukra hogy lássa mindenki.

Sokan kérdezték, hogy miért festem le ezeket az embereket, ismerem-e őket, ők tudják e hogy vászonra feszültek. Kifejezetten fontosnak tartottam azt, hogy személyes kapcsolatam nincsen velük, csak a kategóriával amiben vannak, amit én a saját tapasztalataim alapján kreáltam. Azért fontos ez a fajta személytelenség, mert így nem kell megfelelnem senkinek, nincsenek elvárások, és nem fogja senki sem azt mondani akit lefestek, hogy nem is így nézek ki. A nyersanyag egy úgynevezett party fotó. Számtalan ilyen kép van, minden bulin készül több ezer. Vannak cégek akik ezzel foglalkoznak, hogy minden klubba küldenek egy fotóst, aki készít az este folyamán ezer meg ezer képet. Ezek aztán mind felkerülnek a netre és keresgélheted melyiken vagy rajta, ha lekaptak az este akkor lehet izgulni milyen lett, sikerült-e azt az otthon a tükör előtt begyakorolt arcot mutatni a kamerának, amin azt mondtad magadnak „Te leszel a király!”. Pózolás, feszítés, elővesszük a legszebb mosolyunkat, a legelőnyösebb oldalát az arcunkat a kamera felé fordítjuk, telibe vaku, kattanás és kész is.

A tervem egy sorozat volt, sok kép, mindegyik a ugyanakkora, a fotóméret felnagyítása, ezzel fokozva a hatást, hogy a festmény megkerülhetetlen és mindenki saját kamerájával tudja szemlélni az előtte életnagyságban pózoló diszkósokat, ezzel kényszerítve a vélemény alkotásra. Az alap amiből kiindulok, mindig egy olyan pillanatkép, amin érdekes a háttér, a karakterek, a fények és a kompozíció is passzol az elképzeléshez. Ezeknek a pillanatképeknek, van egy fura kettőségük ami abból fakad, hogy egyszerre próbálnak jófejnek tűnni és közben szexisek is lenni a képen, és ettől egy egészen érdekes grimasz lesz a végeredmény. A festmény nem fotóreaál stílusban készül mert nem az a cél, hogy ugyanazt lefesse nagyban. Kiemelések, túlzások, bizonyos részek kidolgozása és máshol pedig elnagyolása. A képek központi elemei, amire a legnagyobb hangsúly van fektetve azok az arcok. A karakterek eltúlozva jelennek meg a vásznon és ettől egészen groteszk lesz a végeredmény. Sokatmondó szemek, és kis gödröcskék a száj szélén, vagy éppen egy ránc a homlokon. A portrék festése során jöttem rá, hogy néha milimétereken múlik, egy vonal elhelyezése, egy ív hajlása, mert ha rossz helyen van, megváltozhat az egész arckifejezés. Érdekes hogy máskor pedig, nem számít mennyire nagyolod el, mégis megmarad olyannak amilyet szerettél volna. Éles kontúrok az előtérben az embereken, a háttér pedig összemosódott neonok fényei. Fontos a kontextus, hogy egy diszkó a helyszín. A vaku miatt a tér érzet megszűnik, elveszik az emberek plasztikussága, viszont kiemeli őket a háttérből. A kép színei a fotóból merítenek, de itt is úgy ahogy a karaktereknél vannak túlzások, és persze rengeteg változtatás. Persze a kettőt nem lehet így szét választani mert a szín is a karakter része, és ha rossz helyen van, ugyanúgy mint a vonalak, megváltoztatja az arckifejezést. A sok neon hatású színtől, lesz egy műanyag, robot hatása a képnek, ami egyébként erősen utal az esetlegesen elfogyasztott amfetamin mennyiségre. Mennyire vagy ember a képen?

A cél végtében is az, hogy amikor valaki megnézi a képet, elővegye azt a skatulyát ahová eddig ő sorolta ezeket a diszkósokat, és aszerint vizsgálja, az alapján mondjon véleményt. Egészen szórakoztató hallani ki mit gondol róluk, mármint a kategóriáról és mi az első reakció, amikor szembesül ezekkel az emberekkel, vagy éppen saját sztereotípiájával.

Tudni kell, hogy bár én sorozatnak szántam de annyira más lett mindegyik kép, hogy így már nem lehet az. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy sokat fejlődtem és tanultam időközben. Szélesebb színskálából, biztosabb kézzel nyúlok a képhez, átgondolt vonásokkal. A végeredmény természetesen nem olyan mint amelyet szerettem volna, de technikailag eddig jutottam egyelőre. Mint sorozat maximum úgy funkcionálna, ahogy a barlangból megyünk a fény felé.